

Undantag, vad var det?

Undantag var ett sätt i det gamla bondesamhället att lösa problemen som uppkom vid generationsväxlingar på gården.

Det var en uråldrig tradition som från början kallades "brödlag", det vill säga man delade hus och bröd med de nya brukarna av gården.

Undantag reglerades i så kallade undantagskontrakt. Ett exempel från 1860-talet på vad man som pensionär kunde få var:

5 tunnor råg, 1 tunna korn, 6 tunnor potatis, 2 kappar vete, föda till en ko, hö som skulle köras hem, 2 tjog råghalmskärvar, sommar-

föda till fyra får och dess lamm, 30 tjog löv. 4 lispund fisk samt 4 valar småsik. Ved som skulle huggas och köras hem, 6 riksdaler i sovelpenningar samt kyrk-och kvarnskjuts när så tillsäges. Allt skulle årligen fullgöras före den 24 oktober.

Kerstin Andersson

Litteratur: Hellspong, M. & Löfgren, O. *Land och stad*.